

**CONCURSUL NAȚIONAL DE OCUPARE A
POSTURILOR DIDACTICE/CATEDRELOR
VACANTE/REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL
PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU
RELIGIE ROMANO-CATOLICĂ
(DE LIMBA ROMÂNĂ)**

**- București -
2020**

A. Notă de prezentare

Prezenta programă se adresează cadrelor didactice care se prezintă la Concursul național de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în învățământul preuniversitar, disciplina *Religie Romano-Catolică (de limba română)*.

Absolvenții facultăților de profil și profesorii care susțin examenul la disciplina *Religie Romano-Catolică (de limba română)* pot preda în învățământul preuniversitar disciplina *Religie Romano-Catolică (de limba română)* și *Discipline Teologice de Specialitate*, în conformitate cu prevederile legale în vigoare.

Programa de concurs este elaborată în acord cu programele școlare în vigoare din învățământul preuniversitar pentru disciplina religie. Competențele și conținuturile din programă sunt proiectate în conformitate cu abordarea curriculară sistemică în realizarea activităților didactice, specifice disciplinei.

În realizarea Programei pentru *Concursul național de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în învățământul preuniversitar* s-a avut în vedere necesitatea ca profesorii de religie să aibă cunoștințe temeinice despre conținuturile tematice ale Programei școlare în vigoare, folosite în procesul de predare-învățare a disciplinei Religie.

Programa pentru Concursul național de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în învățământul preuniversitar a fost structurată astfel încât să abordeze conținuturi din următoarele domenii teologice: *Teologie biblică, Teologie dogmatică, Teologie morală*, domeniul *Didacticii disciplinei și a metodicii predării Religiei*.

Aspectele fundamentale vizate prin prezenta programă operaționalizează profilul absolventului de învățământ secundar superior, filiera teologică, urmărind:

- cunoașterea conținuturilor fundamentale și a principalelor tendințe în evoluția predării disciplinei *Romano-Catolică (de limba română)*, precum și a *Didacticii disciplinei și a metodicii predării Religiei*;
- probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților didactice;
- demonstrarea abilităților de comunicare, empatice și de cooperare necesare realizării actului educațional.

B. Competențe specifice profesorului de religie

Programa vizează, pe lângă conținuturile științifice și cele de *didactică a disciplinei și a metodicii predării religiei*, anumite competențe specifice profesorului de *Religie Romano-Catolică (de limba română)*, competențe pe care acesta trebuie să și le dezvolte și probeze pe parcursul desfășurării activității didactice. Într-o formulare sintetică, aceste competențe sunt:

- cunoașterea de către profesor a adevărilor fundamentale de credință și a elementelor de didactică și de metodică a predării religiei, într-o varietate de contexte educaționale;
- capacitatea de a înțelege, practica și transmite valorile morale și spirituale specifice acestei discipline;
- cunoașterea și utilizarea competentă a principalelor documente școlare reglatoare: planuri-cadru, programe școlare, programe pentru examene naționale;
- capacitatea de a construi demersuri didactice interactive prin adecvarea strategiilor didactice la activitățile de învățare și conținuturi, precum și capacitatea de a construi și menține un climat educativ stimulat și eficient;
- capacitatea de a adecva conținuturile și demersurile didactice la particularitățile de vârstă și la specificul dezvoltării cognitiv-afective / intelectuale a elevilor;
- probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea, evaluarea activităților didactice și a competențelor dobândite de elevi; elaborarea de teste inițiale, formative și sumative, în funcție de obiectivele sau competențele vizate;
- valorificarea în demersul didactic a relațiilor inter-, intra- și multidisciplinare;
- folosirea și contextualizarea tehnicilor comunicării eficiente cu grupul de elevi, conform principiilor și metodelor interacțiunii educaționale și ale unor elemente de *retorică*

didactică;

- evaluarea capacităților cognitive, comprehensive și de aplicare a achizițiilor, în scopul reglării competențelor, a stilului didactic precum și a abordării *strategiilor didactice moderne*.
- comunicarea didactică empatică și eficientă, în contextul activităților specifice *disciplinei religie*.

C. Tematica pentru domeniile teologice:

1. *Teologie biblică*
2. *Teologie dogmatică*
3. *Teologie morală*

D. Tematica pentru didactica disciplinei și metodică predării Religiei

C. 1. TEOLOGIE BIBLICĂ

1. Omul în căutarea lui Dumnezeu

Năzuința spre Dumnezeu
Căile pentru a ajunge la cunoașterea lui Dumnezeu
Cunoașterea lui Dumnezeu în concepția Bisericii
Limbajul folosit pentru a vorbi despre Dumnezeu

2. Dumnezeu în întâmpinarea omului

Revelația lui Dumnezeu
Dumnezeu revelează planul bunăvoinei sale
Etapele Revelației
Cristos Isus este Mijlocitorul și Plinătatea întregii Revelații

3. Transmiterea Revelației divine

Tradiția apostolică
Raportul între Tradiție și Sfânta Scriptură
Interpretarea tezaurului credinței

4. Sfânta Scriptură

Cristos – Cuvântul unic al Sfintei Scripturi
Inspirația și adevărul Sfintei Scripturi
Duhul Sfânt, interpret al Scripturii
Canonul Scripturilor
Sfânta Scriptură în viața Bisericii

C. 2. TEOLOGIE DOGMATICĂ

1. Răspunsul omului dat lui Dumnezeu

Ascultarea credinței
Adeziunea omului față de Dumnezeu
Caracteristicile credinței
Credința Bisericii
Limbajul credinței
O singură credință

2. Credința în Dumnezeu Tatăl

Credința în Dumnezeu
Dumnezeu este Tatăl
Dumnezeu este Atotputernicul
Dumnezeu este Creatorul

3. Credința în Isus Cristos

Isus Cristos este Fiul său unic, Domnul nostru

Isus Cristos s-a zămislit de la Duhul Sfânt și s-a născut din Maria Fecioara
Misterele vieții lui Cristos
Isus Cristos a pățimit sub Ponțiu Pilat, s-a răstignit, a murit și s-a îngropat
Isus Cristos s-a coborât în iad, a treia zi a înviat din morți
Isus s-a suit la cer, șade de-a dreapta lui Dumnezeu, Tatăl atotputernicul
Isus va veni să judece pe cei vii și pe cei morți

4. Credința în Duhul Sfânt

Misiunea conjugată a Fiului și Duhului
Numele, denumirile și simbolurile Duhului Sfânt
Duhul și Cuvântul lui Dumnezeu în timpul făgăduințelor
Duhul lui Cristos la plinirea timpului
Duhul și Biserica în vremurile din urmă

5. Biserica

Biserica în planul lui Dumnezeu
Biserica este Poporul lui Dumnezeu, Trupul lui Cristos, Templul Duhului Sfânt
Biserica este una, sfântă, catolică și apostolică
Credincioșii: ierarhie, laici, viață consacrată
Împărtășirea sfinților
Maria este Maica lui Cristos și Maica Bisericii
Iertarea păcatelor
Învierea morților
Viața veșnică

C. 3. TEOLOGIE MORALĂ

1. Demnitatea persoanei umane

Omul – chip al lui Dumnezeu
Chemarea omului la fericire: Fericirile, dorința de fericire, fericirea creștină
Libertatea omului: Libertate și responsabilitate, Libertatea umană în economia mântuirii
Moralitatea actelor umane: Izvoarele moralității, Actele bune și actele rele
Moralitatea pasiunilor: Pasiunile, Pasiunile și viața morală
Conștiința morală: Judecata de conștiință, Formarea conștiinței, A alege după conștiință,
Judecata eronată
Virtuțile: Virtuțile umane, Virtuțile teologale, Darurile și roadele Duhului Sfânt
Păcatul: Milostivirea și păcatul, Definiția păcatului, Diversitatea păcatelor, Gravitatea
păcatului: păcat de moarte și lesne-iertător, Proliferarea păcatului

2. Comunitatea umană

Persoana și societatea: Caracterul comunitar al vocației umane, Convertirea și societatea
Participarea la viața socială: Autoritatea, Binele comun, Responsabilitate și participare
Dreptatea socială: Respectul față de persoana umană, Egalitatea și deosebiriile dintre oameni,
Solidaritatea umană

3. Mântuirea lui Dumnezeu: legea și harul

Legea morală: Legea morală naturală, Legea veche, Legea cea nouă sau Legea evanghelică
Har și îndreptățire: Îndreptățirea, Harul, Meritul, Sfințenia creștină
Biserica, mamă și învățătoare: Viața morală și Magisteriul Bisericii, Poruncile Bisericii,
Viața morală și mărturia misionară
Cele zece porunci

4. Porunca întâi

„Să-l adori pe Domnul Dumnezeul tău și să-i slujești”
„Numai lui să i te închini”
„Să nu ai alți dumnezei în afară de mine”
„Să nu-ți faci chip cioplit...”

5. Porunca a doua

Numele Domnului este sfânt
Numele Domnului rostit în jurământ strâmb
Numele creștin

6. Porunca a treia

Ziua sabatului
Ziua Domnului

7. Porunca a patra

Familia în planul lui Dumnezeu
Familia și societatea
Îndatoririle membrilor familiei
Familia și Împărăția
Autoritățile în societatea civilă

8. Porunca a cincea

Respectul pentru viața umană
Respectul pentru demnitatea persoanelor
Ocrotirea păcii

9. Porunca a șasea

Bărbat și femeie
Chemarea la curăție
Iubirea dintre soți
Vătămările la adresa demnității căsătoriei

10. Porunca a șaptea

Destinația universală a bunurilor și proprietatea privată asupra lor
Respectul față de persoane și față de bunurile lor
Doctrina socială a Bisericii
Activitatea economică și dreptatea socială
Dreptate și solidaritate între națiuni
Iubirea față de săraci

11. Porunca a opta

A trăi în adevăr
A da mărturie adevărului
Vătămările aduse adevărului
Respectul față de adevăr
Folosirea mijloacelor de comunicare socială
Adevărul, frumosul și arta sacră

12. Porunca a noua

Purificarea inimii
Lupta pentru puritate

13. Porunca a zecea

Dezordinea poftelor
Dorințele Duhului
A fi sărac cu inima

Bibliografia disciplinei de specialitate (domeniile teologice):

1. *Biblia*, traducere, introducere și note de pr. Alois Bulai și pr. Eduard Patrașcu, Sapienia, Iași 2013.
2. *Catehismul Bisericii Catolice*, Editura Arhiepiscopiei Romano-Catolice București, 1993.
3. *Catehismul Bisericii Catolice, Compendiu*, Editura Presa Bună, Iași, 2006.
4. *Y – Biblia. Biblia Bisericii Catolice pentru tineri*, Sapienia, Iași 2016.
5. *YOUCAT: română. Catehismul Bisericii Catolice pentru tineri*, Sapienia, Iași 2012.
6. *DOCAT: română. Ce trebuie făcut?* Doctrina socială a Bisericii Catolice, Sapienia, Iași 2017.
7. *Conciliul Ecumenic Vatican II*, Editura Arhiepiscopiei Romano-Catolice București, 1999.

NOTĂ: Bibliografia pentru disciplina de specialitate include **manualele de Religie Romano-Catolică (de limba română)** cuprinse în **Catalogul manualelor școlare** valabile în învățământul preuniversitar, în anul școlar în care se susține examenul.

D. TEMATICA PENTRU DIDACTICA DISCIPLINEI ȘI METODICA PREDĂRII RELIGIEI

I. Religia ca disciplină de învățământ

1. Educația religioasă și finalitățile acesteia
2. Baza legislativă a predării religiei în școală

II. Dimensiunea educativ-formativă a predării religiei în școală.

III. Proiectarea, organizarea și desfășurarea activității didactice

1. Curriculumul național; definiție. Tipuri de curriculum: trunchi comun, curriculum diferențiat, curriculum la decizia școlii/ curriculum în dezvoltare locală. Documente curriculare: planuri de învățământ, programe școlare, manuale școlare, auxiliare curriculare.
2. Programa școlară pentru disciplina Religie: structura programei școlare, semnificația componentelor programei școlare. Corelarea componentelor programei școlare: competențe generale – competențe specifice – conținuturi – activități de învățare. Modalități de utilizare a programei în proiectarea și realizarea activităților didactice și în valorificarea manualelor școlare. Posibilități de valorificare interdisciplinară a programei școlare de Religie.
3. Proiectarea curriculumului la decizia școlii (CDS); modalități de analiză a nevoilor de cunoaștere ale elevilor, modalități de selectare a CDS, modalități de dezvoltare a unei programe de CDS, exemple posibile pentru domeniul educației religioase.
4. Proiectarea activității didactice: planificarea calendaristică, proiectarea unității de învățare, proiectarea de activități de învățare intra-, inter- și transdisciplinare.
5. Forme de organizare a activității didactice: caracterizare, clasificare. Lecția; tipuri de lecție.
6. Forme de activitate extrașcolară specifice disciplinei religie și proiectarea acestora: cateheza, serbarea religioasă, vizitele și pelerinajele, expozițiile, cercurile pe disciplină, participarea la slujbele religioase, organizarea unor activități filantropice.

IV. Principiile didactice generale. Principii didactice specifice predării religiei: principiul hristologic și principiul eclesiologic

V. Strategii didactice utilizate în procesul de predare-învățare-evaluare

1. Metode didactice: clasificare, caracterizare, metode de comunicare și asimilare a cunoștințelor/ metode de cunoaștere a realității religioase / metode fundamentate pe acțiune / metode moderne de predare – învățare / utilizarea metodelor centrate pe elev/tehniciilor de învățare prin cooperare.
2. Mijloace și materiale didactice utilizate în activitatea didactică: caracterizare, funcții, clasificare. Mijloace de învățământ specifice disciplinei religie: textul biblic, literatura religioasă, icoana, portretul, harta, mijloacele audio-vizuale, calculatorul etc.
3. Utilizarea tehnologiei informației și comunicării, a platformelor educaționale și a softurilor în construirea unor medii active de instruire. Exemplificări pentru ora de religie.

VI. Evaluarea procesului instructiv-educativ

1. Evaluarea de proces: obiective, caracterizare, funcții, tipologie. Specificul evaluării la ora de religie.
2. Metode de evaluare: caracterizare, tipologie.

3. Instrumente de evaluare: caracterizare, calități (validitate, fidelitate, obiectivitate și aplicabilitate).
4. Tipologia itemilor: definiție, clasificări, caracteristici, domenii de utilizare, reguli de proiectare, modalități de evaluare și de notare.
5. Elaborarea probelor scrise: proiectarea testului docimologic, matricea de specificații.
6. Metode și instrumente complementare de evaluare (referatul, proiectul, portofoliul, autoevaluarea, investigația, observarea sistematică a activității și comportamentului elevului).

VII. **Consilierea și îndrumarea spirituala în cadrul educației religioase.** Rolul modelelor în educație. Dinamica relației profesor-elev în cadrul educației religioase.

Notă: Bibliografia pentru didactica disciplinei de specialitate include planurile-cadru și programele școlare pentru disciplina religie valabile în anul școlar în care se susține examenul, disponibile pe site-ul <http://programe.ise.ro/Actuale/Programeinvingoare.aspx>

Bibliografie

1. BOLOCAN, C.-M., *Catehetica și Didactica Religiei. Interferențe și deosebiri*, Performantica, Iași, 2005;
2. CIOLAN, L., *Învățarea integrată-fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Polirom, Iași, 2008;
3. CUCOȘ, C., *Pedagogie*, Polirom, Iași, 2000;
4. CUCOȘ, C., *Educația religioasă. Repere teoretice și metodice*, Polirom, Iași, 1999;
5. PANOSCHI, M., LIȚOIU, N., Pr. IORDĂCHESCU, N., *Ghid de evaluare, Religie*, Aramis, București, 2001;
6. ȘEBU, S., OPRIS, M., OPRIS, D., *Metodica predării religiei*, Ed. a II-a, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2017;
7. TIMIȘ, Vasile, *Evaluarea - factor de reglare și optimizare a educației religioase*, Renașterea, Cluj-Napoca, 2003
8. STOICA, A. (coord.), *Evaluarea curentă și examenele*, Ed. ProGnosis, București, 2001;
9. TIMIȘ, V., *Religia în școală. Valențe eclesiale, educaționale și sociale*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2004;
10. CERGHIT, Ioan, *Metode de învățământ*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1980;
11. STOICA, A. (coord.), *Evaluarea curentă și examenele*, Ed. ProGnosis, București, 2001;
12. Programul național de dezvoltare a competențelor de evaluare ale cadrelor didactice (DeCeE), CNCEIP, Editura Euro Standard, București, 2008.